

Adresátům dle rozdělovníku

V Horních Dubenkách 15.8.2007

OTEVŘENÝ DOPIS

Vážení pánové,

obracíme se na Vás touto formou ve věci nekoncepční, živelné a naprosto nekontrolované výstavby větrných elektráren(dále jen VE) v České republice. Je chvályhodné, že se Evropská unie a potažmo Česká republika rozhodla chránit životní prostředí výrobou energie z obnovitelných zdrojů, je však již nelogické, proč se upřednostnil zrovna takový způsob jako je budování větrných elektráren, které životní prostředí narušují.

Kdo jsme

Jsme občanské sdružení „Krajina pod Javořicí o.s.“, které vzniklo v době, kdy jistá firma chtěla v těsné blízkosti obce Horní Dubenky na Vysočině vystavět větrný park o osmi elektrárnách. Firma uváděla pouze samé klady VE, ale zároveň nabídla obci jakýsi „příspěvek do rozpočtu“. Snažili jsme se zjišťovat veškerá dostupná fakta a informace. Zjistili jsme toto:

Kdo nám nabízí stavby VE

Firmy, které teď masivně procešávají snad všechny menší vesnice na Vysočině (i jinde v ČR) a lobují za své výrobky, předkládají zcela neobjektivní, zkreslené a matoucí informace, příkrášlené

frázemi o ekologii, jednostranně zaměřené hlavně na získání souhlasu obcí s umístěním elektráren v jejich katastru. Jsou to většinou společnosti s ručením omezeným nebo fyzické osoby podnikající s živnostenským listem. Podle výpisů z obchodního rejstříku nebo živnostenského listu byla jejich dosavadní činnost na hony vzdálená větrným elektrárnám. Tyto firmy používají při svých prezentacích téměř nátlakově argumenty jako: „*když nebudou větrné elektrárny ve vašem katastru, tak budou u sousední obce, oni budou brát peníze a vy na to budete jen koukat a nebudete z toho mít nic*“. Čerpají především z idealistických výroků Hnutí Duha, které nepřipouštějí žádné negativní dopady. Přicházejí s demagogií o čisté, laciné energii, o zvyšování pracovních příležitostí, dokonce o zavírání tepelných a jaderných elektráren. Nakonec přihodí slib „velkorysé“ sumy do obecní pokladničky v hodnotě okolo 150 tisíc korun ročně za každý větrník. To celé je pak posíleno přesvědčováním, že na 150metrová pohybuující se monstra si časem zvykneme, stejně jako třeba na zesilovače televizních signálů nebo dokonce sloupy veřejného osvětlení. Je toto normální postup v krajině, která je dosud poměrně zachovaná a nezničená průmyslem, s mnoha chráněnými oblastmi, a tudíž vyhledávaná pro rekreaci a turistiku?

Příspěvek do rozpočtu připomíná úplatek

Tzv. příspěvek do obecního rozpočtu není vůbec nijak charakterizován (např. jako kompenzace zákonitého poklesu cen nemovitostí nebo snížení přínosu z turistiky) a někdy je i určeno, jak má být obcí využito. Často se bohužel stává, že obecní zastupitelstva nebo starostové (hlavně menších obcí s menším rozpočtem) se záměrem souhlasí bez velkého rozmyšlení. Někteří si vůbec neuvědomují, že vlastně kupují zajíce v pytli, nepátrají po minulosti firem, nestarají se příliš o trvalý rozvoj obce, nezajímá je ani důvod, proč tyto firmy nabízejí peníze obci a nikoli jen vlastníkům pozemků. Vidí pouze peníze navíc do rozpočtu obce. Je však vůbec možné sepsat v současné době a v současném právním a podnikatelském prostředí smlouvu s nějakou firmou na více než 20 let? Jaká je jistota, že smluvený příspěvek bude obec skutečně dostávat po celou dobu? Proč musí průkopníci těchto zařízení za své záměry obcím platit, když tvrdí, že větrná energie je tak šetrná, čistá a výhodná? Není to nakonec spíše tak, že si vlastně zaplatí nás - obyvatele, abychom v případech problémů s větrnými elektrárnami mlčeli?

Zdravotní rizika

Jedním z faktorů, které velice znepríjemňují bydlení v blízkosti VE je hluk. Investoři se sice zavazují dodržet hygienický limit 40dB v noční době, což je hladina hluku, při které nedochází k poškození sluchového orgánu, s pohodou bydlení však nemá nic společného. Ale existuje i hluk pod hranicí slyšitelnosti – infrazvuk – ten se nebere v úvahu vůbec, jelikož limit není u nás stanoven. A přece podle výzkumů i zkušeností ze zahraničí, hlavně z USA, Anglie a Austrálie existuje, šíří se do vzdálenosti přes 2-3 km, prostupuje stavebními konstrukcemi a u řady lidí způsobuje zdravotní problémy jako chronické poruchy spánku, zvýšení krevního tlaku, bolesti hlavy, pocit úzkosti, podrážděnosti a deprese. Je zřejmé, že tyto následky se podobají stresové reakci plynoucí z trvalého napětí. Není možné existenci infrazvuku ignorovat jen proto, že se o něm obecně málo ví a není stanoven limit.

Pochybná efektivita VE

O efektivitu větrných elektráren v podmínkách České republiky vůbec nejde. Z ověřených zdrojů (Ekologie a právo-01/2007-Ekonomické souvislosti využívání větrné energie v ČR), výsledků ze zahraničí a nakonec už i ze zkušeností u nás (Jindřichovice pod Smrkem) je jasné, že větrná energie není vůbec laciná a už vůbec ne čistá. Z technických údajů stavitelů těchto zařízení vyplývá, že maximálního výkonu je větrná elektrárna schopna jen za určité síly větru, ta je různá podle typu VE, ale pohybuje se kolem rychlosti 12m/s. Meteorologové i větrné mapy dokladují, že vítr je nárazový, průměrná rychlost větru na našem území ani zdaleka nepřesahuje hodnotu 5 m/s (Pavlov u Stonařova, kde stojí 2 u nás největší elektrárny – 6 m/s). Větru prostě neporučíme. Účinnost VE se tak na našem území pohybuje kolem 12%. Zbytek energie za ně musí dodávat jiný zdroj energie a tím je zase elektrárna uhelná, či jaderná. A když se přičte náročnost na výrobu těchto zařízení, budování přenosových soustav atd., máme velkou obavu, že emise skleníkových plynů spíše porostou. Spočítal někdo náklady na likvidaci vysloužilých elektráren? Kdo je bude likvidovat? Máme snad elektriny

nedostatek? Proč ji tedy prodáváme? Pro jaký přínos ničíme to, co je u nás jedinečné? Nebylo by lepší podporovat programy na šetření energií?

Žijeme na vesnici

Bydlení na vesnici není vůbec jednoduché. Dojíždění za prací, vzděláním, zdravotnickým zařízením. Minimální obchodní síť, žádné organizované vyžití pro volný čas, o kině či divadlu nemluvě. Na druhé straně zde máme klid, zdravé ovzduší, lesy, louky a zvěř. Můžeme se kdykoliv vypravit na procházku do lesa, na kole do okolí, koupat se v rybnících či vyrazit na běžky po kopcích. Poslední měsíce se ale naše poklidné, i když omezené žití na venkově změnilo v neustálý stres a strach, že když odmítneme jednoho investora, podá si dveře s dalším. Chápeme, že firmy, o kterých je řeč, jsou zainteresované, protože na své projekty dostávají dotace a navíc mají po dobu 15-ti let pevně stanovenou výkupní cenu energie. Proč je ale pouze na nás, na občanech, abychom bránili naše obce, a celou krajinu a přírodu, abychom sami argumentovali dopady na zdraví obyvatel, abychom dokonce hodnotili hospodárnost masového budování větrných elektráren v České republice? Je také nepochopitelné, že v době, kdy existuje rozsáhlá, legislativně ošetřená ochrana rostlin a živočichů, nikdo nebere ohledy na prostou nepohodu prostředí, v kterém má žít člověk. Postaví-li se větrník na kopci za naším obydlím, znamená to, že se budeme muset zavírat doma a zatahovat rolety, abychom přestali vnímat rušivý efekt otáčejících se a blikajících rotorů. Ale ani tak možná nebudeme mít v noci klid pro spánek. Na tento způsob života si zvykat nechceme a zvyknout ani nelze!!

Proč se o skutečný průběh tohoto větrníkového šílenství příslušné státní orgány více nestarají? Vždyť by se dalo vycházet ze zkušeností zemí, kde je větrná energie využívána řadu let a kde jsou již pravidla pro umístění větrných elektráren vytvořena. U nás např. není stanovena minimální vzdálenost od obydlí, nepočítá se s dorovnáním cen nemovitostí, a co se týká krajinného rázu, považují se větrníky pouze za záležitost, která by někomu mohla vadit pouze z estetických důvodů. Rovněž pravomoc úřadů na ochranu přírody je omezená. Pokud by naše republika opravdu potřebovala řešit výrobu elektrické energie pomocí větrných elektráren, předpokládali bychom důkladné „ošetření“ jejich výstavby ze strany státu. Obyvatelé obcí se v problematice větrných elektráren příliš neorientují, a tak záměr výstavby větrného parku berou jako nutné zlo, kterému je nutno se podřídit. Lze se pak divit, že v anketách řeknou stavbě „ano“? Výsledky anket, kterých se leckdy zúčastní sotva 30% neinformovaných obyvatel, potom rozhodují o zásadních změnách krajiny na desítky let.

Obracíme se na Vás s touto věcí jako občané České republiky, kteří Vás na posty, které zaujímáte, zvolili a právem od Vás požadují, abyste jejich zájmy hájili. Domáháme se základních lidských práv na zdraví a příznivé životní prostředí, zakotvených v čl. 31 a 35 ústavního zákona č.23/1991. (*"Každý má právo na ochranu zdraví" . "Každý má právo na příznivé životní prostředí".*)

Proto Vás tímto žádáme

- Abyste spolu se souhlasem výroby energie z obnovitelných zdrojů, jakými VE jsou, také pracovali na dokonalejším právním rámci, a pomohli tak zabránit nabídkám nesolidních firem podobajících se nájezdu hladových kobylek na nás, obyvatelstvo malých vesnic, protože nechceme být obětími beránky „ekologických“ úmluv vyšších politiků či politických vztahů sousedících států. Tento právní rámec by měl odpovídat současným poznatkům o negativních dopadech VE na lidské zdraví, přírodu a krajinu, zohledňovat skutečnou efektivitu VE a dopad na státní rozpočet i daňové zatížení obyvatelstva.
- Žádáme, abyste vytvořili pro stavby VE pravidla v těchto oblastech:
 - ochrana zdraví obyvatel
 - ochrana majetku
 - ochrana přírody
 - zachování krajinného rázu
 - ekonomické hospodaření se svěřenými finančními prostředky

S tím souvisí i zajištění objektivních a především odborných informací a jejich zpřístupnění široké veřejnosti, vymezení pravomocí úředníků, kteří o povolení těchto staveb rozhodují a dle našeho názoru i posouzení obchodních činností firem, které podnikají v této sféře.

Věříme, že i Vy máte zájem nejen chránit ovzduší výrobou elektřiny z obnovitelných zdrojů, ale i zachovat plnohodnotný život lidí a krajinný ráz přírody pro nás i další generace. Názory podobné našim zazněly již 1. 12. 2004 ve Výzvě poslancům k návrhu zákona o podpoře obnovitelných zdrojů z 19.11.2004 (odesílateli byli zástupci občanské iniciativy Boží Dar, o. s. Meluzína, o. s. Ekologická tolerance, o. s. Koprník). Zmíněná Výzva skončila asi v šupletí některého z tehdejších poslanců, protože situace je nejen stejná, ale dokonce mnohem horší.

Věříme, že přijmete rozhodnutí, která budou mít na mysli především zdraví lidí a zachování českého venkova. Žádáme Vás, abyste jednali rychle, neboť nátlak investorských firem je pro obyvatele dotčených obcí v celé republice velmi stresující.

Za občanské sdružení “Krajina pod Javořicí o.s.”
MUDr. Ludmila Harantová, Zuzana Samková

K tomuto dopisu se připojují níže uvedená občanská sdružení a iniciativy:

OS Calendula – Jihlava
OI Stará Říše
OI Keždice u Humpolce (248 občanů)
OS Meluzína – Loučná pod Klínovcem
OS Rosnatka – Boží Dar
OS Ekologická Tolerance – Praha
OS Naše Výprachtice - Výprachtice
OS Za Krásný Les – Krásný Les
OS Babáky – Horní Holetín
OS Na skále – Radošice-Plzeňsko
OS Toužimský antivětrník – Toužim
OS Za malebné Kloboucko – Klobouky u Brna
OS Náš Václavov – Václavov u Bruntálu
OI Dukovany
OS Oderské vrchy – Odry
OI Rychnov u Jablonce n.Nisou
OI Žirovnice
OI Hodice u Pavlova
OS Poohří – Kněžice
OS Krajina Vysočiny – Pohnání u Tábora
OS Hejnice-Česká Rybná – Hejnice, Česká Rybná

Rozdělovník k otevřenému dopisu ze dne 15.8.2007

Ministerstvo životního prostředí
RNDr. Martin Bursík, místopředseda vlády a ministr životního prostředí
Vršovická 65
100 10 Praha 10

Ministerstvo průmyslu a obchodu
Ing. Martin Říman, ministr průmyslu a obchodu
Na Františku 32
110 15 Praha 1

Ministerstvo zemědělství
Mgr. Petr Gandalovič, ministr zemědělství
Těšnov 17
117 05 Praha 1

Parlament České republiky, Výbor pro životní prostředí poslanecké sněmovny
RNDr. Libor Ambrozek, předseda výboru
Sněmovní 4
118 26 Praha 1 - Malá Strana

Parlament České republiky, Kontrolní výbor
RNDr. Vladimír Koníček, předseda výboru
Sněmovní 4
118 26 Praha 1 - Malá Strana

Ministerstvo zdravotnictví
MUDr. Tomáš Julínek, MBA, ministr zdravotnictví
Palackého nám.4
128 01 Praha 2

Ministerstvo zdravotnictví
MUDr. Michael Vít, Ph.D., náměstek pro ochranu a podporu veřejného zdraví – hlavní hygienik ČR
Palackého nám.4
128 01 Praha 2

Nejvyšší kontrolní úřad
Ing. František Dohnal, prezident Nejvyššího kontrolního úřadu
Jankovcova 2
170 04 Praha 7

Senát parlamentu ČR
Ing. Ivo Bárek, předseda Výboru pro územní rozvoj, veřejnou správu a životní prostředí
Valdštejnské náměstí 17/4
118 01 Praha 1